

Työskentely vaiheittain

MITÄ LÄÄKKEET TEKEVÄT? VIDEOITA LÄÄKKEIDEN KÄYTTÖTARKOITUKSISTA

Vaihe 1: Lähtötilanne- eli skenaariovaihe

a) Oppilaat jakautuvat 3-4 hengen ryhmiin ja pohtivat, minkälaiset sairaudet ovat tyypillisiä suomalaisväestössä. Pohdintoja voi halutessaan tarkentaa nuorten yleisiin sairauksiin. Ryhmät kirjoittavat omille papereille kolme valitsemaansa erilaista sairautta, joista heillä on jo entuudestaan tietoa ja joista he ovat valmiita keskustelemaan. Sairauksien ei välttämättä tarvitse olla ollut itsellä tai tuntemallaan henkilöllä.

b) Oppilaat keksivät ryhmissään mahdollisimman monta erilaista tapaa, joilla kyseisiä sairauksia voidaan hoitaa, sairauksien oireita lievittää tai ehkäistä jo ennalta. Ryhmät koostavat ajatuksistaan ja perusteluistaan esimerkiksi miellekartan paperille. Tarkastellessa jokaista sairautta erikseen voidaan hyödyntää apukysymyksiä:

- Minkälaisia kotikonsteja eli lääkkeettömiä vaihtoehtoja voisi käyttää sairauden hoitoon tai sen kanssa elämiseen?
- Käytetäänkö sairauden vuoksi yleensä lääkkeitä? Jos käytetään, minkälaiseen tarkoitukseen:
 - parannetaanko sairautta, lievitetäänkö sen oireita tai ehkäistäänkö jotain?
 - ovatko lääkkeet resepti- vai itsehoitolääkkeitä – vai molempia?
 - onko lääkkeiden käyttö välttämätöntä tai perusteltua?
- Minkälaisia lääkkeitä muistuttavia valmisteita sairastunut voi tarvita?
- Onko sairastuneen tarpeellista hakeutua lääkärin vastaanotolle?

c) Jokainen ryhmä valitsee pohtimistaan sairauksista yhden, jota he lähtevät työstämään eteenpäin.

Vaihe 2: Tutkimusvaihe

a) Mitä kyseisestä sairaudesta ja lääkkeiden käytöstä sanotaan mahdollisimman luotettavissa tietolähteissä? Riittäisivätkö avuksi kotikonstit vai olisiko perusteltua käyttää itsehoitoläkettä tai muuta lääkettä muistuttavaa tuotetta – vai tulisiko hakeutua lääkärin vastaanotolle?

Oppilaat etsivät omissa ryhmissään vastauksia vaiheessa 1 pohtimiinsa kysymyksiin hakemalla tietoa esim. Lääkekasvatussivuston "Tyypillisiä lasten sairauksia" ja "Mikä on lääke?"-osioista sekä Terveyskirjastosta. Myös muita lähteitä voi käyttää, kunhan lähdevalinta perustuu kriittiseen tiedon luotettavuuden arviointiin. Ryhmät täydentävät ja tarkentavat aiemmin tekemäänsä koostetta valitsemastaan sairaudesta.

b) Jokainen ryhmä tekee noin kahden minuutin pituisen videon valitsemastaan sairaudesta esimerkiksi omilla kännyköillään. Videon tarkoituksena on havainnollistaa lääkkeiden

käyttötarkoituksia ja merkityksiä verrattuna muihin lääkkeettömiin keinoihin kyseisen sairauden hoidossa. Video voi olla esimerkiksi näytelmä, uutispätkä, animaatio, haastattelu tai dokumentti, jonka saa nimetä haluamallaan tavalla. Videon teossa hyödynnetään ryhmäläisten ennakkotietämystä sekä luotettavista tietolähteistä kerättyä tietoa. Valitusta sairaudesta – sen hoidosta, oireiden lievityksestä ja ehkäisystä, kotikonsteista, lääkkeiden ja muiden valmisteiden käytöstä sekä lääkäriin hakeutumisesta – improvisointi saa olla vapaata ja videon tekeminen vaikkapa nauruhermoja kutkuttavaa, kunhan tuotoksen lopullinen sanoma on selkeä, asiallinen sekä yhdenmukainen luotettavien tietolähteiden kanssa.

Videon teossa huomioidaan tekijänoikeudet sekä Suomen lääkkeiden markkinoinnin säätely:

- Videon on oltava tekijänoikeuslainsäädännön mukainen (muun muassa tehty sallituilla kuvauspaikoilla ja videolla näkyvät henkilöt ovat antaneet luvan kuvaukseen).
- Videolla ei saa mainostaa lääkkeitä (esim. aito lääkepakkaus), lääkinnällisiä laitteita tai palveluita.

Jos haluatte julkaista videon, varmistakaa, että videon laatu on julkaisukelpoinen (äänet kuuluvat, puheesta saa selvää ja kuva on katsottavissa). Kovin teknistä suoritusta ei tarvitse tavoitella, myös arkipäiväiset klipit vetoavat katsojaan.

Vaihe 3. Päätöksentekovaihe

a) Ryhmät esittävät videonsa koko luokalle. Luokan kesken keskustellaan, mikä on kunkin videon ydinsanoma lääkkeiden käyttötarkoituksista tai merkityksistä kyseisen sairauden hoidossa verrattuna muihin lääkkeettömiin keinoihin? Keskusteluissa pyritään perustelemaan esille nostettuja asioita. Keskustelun apukysymyksinä ovat esimerkiksi:

- Jos lääkkeitä käytettiin, miksi niitä käytettiin? Olivatko lääkkeet resepti- vai itsehoitolääkkeitä – vai molempia?
- Miten merkittävässä asemassa muut kuin lääkkeelliset keinot olivat sairaudesta parantumisessa tai sen kanssa elämisessä?
- Millaisia lääkkeitä muistuttavia valmisteita videoissa esiintyi? Mikä oli niiden merkitys?
- Olisiko sairastuneen hakeutuminen lääkärin vastaanotolle ollut perusteltua?

b) Videoiden katsomisen ja keskustelujen jälkeen oppilaat tai opettaja koostavat suullisen yhteenvedon keskusteluista. Viimeistään tässä vaiheessa on tärkeää pohtia lääkehoidon yksilöllisyyttä: Voidaanko kaikkia samaan sairauteen sairastuneita hoitaa samalla tavoin? Miksi jonkun toisen lääke ei välttämättä sovellu itselleni?

c) Oppilaat arvioivat luokan kesken omaa oppimistaan ja työskentelyprosessia. Esimerkiksi: miten omat käsitykset ja tiedot muuttuivat tehtävän työstämisen aikana lääkkeiden erilaisista käyttötarkoituksista sekä lääkkeiden osuudesta sairauksien hoidossa?

d) Oppilaat arvioivat itsenäisesti omaa oppimistaan arviointiasteikkoa hyödyntäen.